

Η αλαζονεία της μίας και μόνης γλώσσας

1. Η παγκοσμιοποιημένη κουλτούρα στην οποία ζούμε είναι ένα διπρόσωπο πλάσμα. Προωθεί δύο είδη συμπεριφοράς στους «πολίτες του κόσμου»: να είναι περισσότερο ανοιχτοί και περίεργοι απέναντι στους άλλους ή να τρέφουν την αυτάρεσκη ψευδαίσθηση ότι ο κόσμος έρχεται προς το μέρος τους. Οι άνθρωποι της πρώτης ομάδας έχουν συνειδητοποιήσει την ανάγκη της γλωσσομάθειας, γιατί καταλαβαίνουν ότι η επαφή σε βάθος με τις άλλες κουλτούρες, βασισμένη στην αμοιβαία γνώση των γλωσσών, μπορεί να προωθήσει καλύτερες οικονομικές σχέσεις, πλουσιότερες πολιτιστικές ανταλλαγές και διασφάλιση της ειρήνης. Αντίθετα, οι δεύτεροι, που συχνά τους συναντάμε στον αγγλόφωνο κόσμο, είναι υπερήφανοι με τη μονογλωσσία τους και έχουν κλειστεί σ' ένα φαντασιακό κόσμο όπου τους φαίνεται πως όλοι μιλούν τη δική τους γλώσσα. [...]

2. Παρ' όλες τις αποδείξεις που υπάρχουν για την κρίσιμη σημασία της γλωσσομάθειας στη σημερινή παγκόσμια (υποτίθεται) κουλτούρα, εκείνοι που ζητούν την υποχρεωτική διδασκαλία ξένων γλωσσών στα βρετανικά σχολεία αποκαλούνται σνομπ¹ και αντιδραστικοί. Ε, λοιπόν, ας αφήσουμε τους σνομπ όλου του κόσμου να εισβάλουν στη Βρετανία και να επιβάλουν με το ζόρι στους εφήβους μια δραστική δίαιτα ισπανικών, ρωσικών, αραβικών, ιαπωνικών, κινεζικών, γερμανικών, ιταλικών κ.ο.κ., μέχρις ότου τα παιδιά καταλάβουν ότι υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι να εκφράζεις συναισθήματα, διαφορετικά φρούτα να γευτείς, άλλες ιδέες να σκεφτείς – ώπου οι Βρετανοί έφηβοι να πουν «ευχαριστώ, είμαστε ευγνώμονες που μας ελευθερώσατε από τη μιζέρια της μίας και μόνης γλώσσας». Τότε οι σνομπ επιτέλους θα ηρεμήσουν.

3. Προφανώς, οι αληθινοί σνομπ της ιστορίας είναι ακριβώς αυτοί που χαρακτηρίζουν την εκμάθηση ξένων γλωσσών χόμπι μίας ελίτ². Είναι πασίγνωστο ότι, δίνοντας στους εφήβους τα εργαλεία για να αμφισβητούν τον κόσμο που ζούμε και το πώς ζούμε, τους δίνουμε ένα πολιτικό όπλο που στοχεύει στο κατεστημένο. Το λένε δημοκρατία. Και η γλωσσομάθεια είναι εργαλείο της δημοκρατίας. Και είναι το αντίθετο της ύπουλης ιδεολογίας που θέλει να μας κάνει όλους υπάκουους, φανατικούς καταναλωτές, ανίκανους να σκεφτόμαστε καθαρά, πρόθυμους αιχμάλωτους σ' ένα φρούριο με χοντρούς τοίχους πάνω στους οποίους οι ξένοι ρίχνουν τρομακτικές σκιές.

4. Το επιχείρημα ότι η αγγλική γλώσσα κυριαρχεί πλέον στην «παγκόσμια» κουλτούρα είναι εξαιρετικά παραπλανητικό. Πρώτα πρώτα, εμπεριέχει την τυφλή πεποίθηση πως οτιδήποτε σημαντικό στον κόσμο – στην πολιτική, την τέχνη, τις επιχειρήσεις, την επιστήμη – γίνεται στα αγγλικά. Δεύτερον, για ποια αγγλικά μιλάμε; Δεν αναφερόμαστε στον Σαίξπηρ, αλλά μάλλον στη φτωχή γλώσσα των οδηγίων που βρίσκουμε στη συσκευασία του λογισμικού. Τίποτα άξιο υπερηφάνειας, τίποτα που να δίνει ώθηση σε μια νέα παγκόσμια κουλτούρα.

5. Τελικά, όποιος υποστηρίζει ότι η μελέτη ξένων γλωσσών είναι περιττή είναι σαν να πυροβολεί το ίδιο το πόδι του. Όπως γνωρίζουν όλοι όσοι έχουν σώας τας φρένας, όταν μαθαίνεις τις γλώσσες των άλλων βελτιώνεις τη γνώση και τη χρήση της δικής σου γλώσσας. Οι άλλοι κρατούν έναν καθρέφτη στον οποίο μπορείς να δεις τον εαυτό σου και να καταλάβεις ποιος είσαι.

ΠΗΓΗ: <http://www.kathimerini.gr/275853/article/politismos/arxeio-politismoy/h-alazoneia-ths-mias-kai-monhs-glwsas> (Τροποποιημένο άρθρο της Agnes Poirier, αναδημοσίευση από την εφημερίδα «THE GUARDIAN»)

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Το άρθρο αναφέρεται -μεταξύ άλλων- στους υποστηρικτές της μονογλωσσίας στη Βρετανία. Να γράψετε –σύντομα, με δικά σας λόγια και χωρίς σχόλια- τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούν για να πείσουν για την ορθότητά της άποψής τους. (50-60 λέξεις)

¹ αλαζόνας

² αριστοκρατία

A2. α) Να βρείτε ένα απόσπασμα στο κείμενο που να συμφωνεί με τη ρήση του Γκαίτε: «Όποιος δεν ξέρει ξένες γλώσσες, δεν ξέρει τίποτε από τη δική του».

β) Να σχολιάσετε το απόσπασμα που βρήκατε σε 4-5 σειρές.

B1.1. Να βρείτε στο κείμενο λέξεις που να έχουν τις παρακάτω σημασίες: **ναρκισσευόμενη, αποτελεσματική, αθλιότητα, πειθήνιους, παραπειστικό, αναγκαστική.**

B1.2. συνειδητοποιήσει, πασίγνωστο: να σχηματίσετε δύο ομόρριζα του τελευταίου συνθετικού κάθε λέξης.

B.2.1. Σημειώστε στην κόλλα σας τη χρήση της γλώσσας –αναφορική ή μεταφορική- για καθεμιά από τις παρακάτω φράσεις ή προτάσεις:

- i. Η παγκοσμιοποιημένη κουλτούρα [...] είναι ένα διπρόσωπο πλάσμα (§1) .
- ii. Οι άνθρωποι της πρώτης ομάδας έχουν συνειδητοποιήσει την ανάγκη της γλωσσομάθειας (§1).
- iii. ... πρόθυμους αιχμάλωτους σ' ένα φρούριο με χοντρούς τοίχους πάνω στους οποίους οι ξένοι ρίχνουν τρομακτικές σκιές (§3).
- iv. Οι άλλοι κρατούν έναν καθρέφτη στον οποίο μπορείς να δεις τον εαυτό σου και να καταλάβεις ποιος είσαι (§5).

B.2.2. «... η επαφή σε βάθος με τις άλλες κουλτούρες [...] μπορεί να προωθήσει καλύτερες οικονομικές σχέσεις, πλουσιότερες πολιτιστικές ανταλλαγές και διασφάλιση της ειρήνης»: Να εντοπίσετε το είδος της σύνταξης και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της. Τι αλλάζει στο νόημα μετά τη μετατροπή που κάνατε;

B3. «*Ε, λοιπόν, ας αφήσουμε ... επιτέλους θα ηρεμήσουν*» (§2): να χαρακτηρίσετε το ύφος της αρθρογράφου στο συγκεκριμένο απόσπασμα και να αναφέρετε τους παράγοντες που πιστεύετε ότι το διαμόρφωσαν. Τεκμηριώστε τις απαντήσεις σας.

Γ. Να συντάξετε ένα κείμενο 250-300 λέξεων στο οποίο να αναλύετε πώς και γιατί η γνώση ξένων γλωσσών συμβάλλει στην κατανόηση και την προσέγγιση ανάμεσα στους λαούς. (Το κείμενό σας να έχει τη μορφή άρθρου που θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα του σχολείου σας).

